CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD | **PESEL**

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **M-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny *Formuła 2023*

JĘZYK POLSKI

ARKUSZ **1**

Poziom podstawowy
Arkusz 1. (testy)

Symbol arkusza
MPOP-P1-**100**-2608

DATA: **24 sierpnia 2026 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **240 minut**

(łącznie na rozwiązanie testów i napisanie wypracowania)

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA ZA ARKUSZ 1. (TESTY): **25**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **dwa właściwe arkusze egzaminacyjne**, tj. arkusze we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**, oznaczone 1 i 2 – jeden z testami, drugi z wypracowaniem.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwe** arkusze – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwe** arkusze – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny (z testami) zawiera 19 stron (zadania 1–16). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora. Tabelki są umieszczone na marginesie przy każdym zadaniu.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

Część 1. Test *Język polski w użyciu*

Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj **tylko na podstawie tekstów** i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Tekst 1.

Ryszard Tadeusiewicz
Inteligentne budynki

Kilka lat temu pojawiły się inteligentne budynki. Ich koncepcja wynika z obserwacji, że każdy współczesny budynek ma, oprócz murów, także dziesiątki (a w dużych budowlach – nawet tysiące) różnych instalacji związanych z oświetleniem, z ogrzewaniem, z klimatyzacją, z wentylacją, z zabezpieczeniami przeciwwłamaniowymi, z instalacjami przeciwpożarowymi, z monitorowaniem ruchu w ciągach komunikacyjnych i w windach, z kontrolą dostępu, z wykrywaniem intruzów itd.

Wszystkie te urządzenia odgrywają coraz ważniejszą rolę, ponieważ wymagania współczesnych użytkowników budynków znacznie wzrosły (przykładowo: istnienie wind i ruchomych schodów czy klimatyzacji uważa się za oczywiste, choć jeszcze niedawno był to luksus), a jednocześnie rozmiary budynków też rosną, co czyni trudnym zadanie zapewnienia w nich odpowiedniego komfortu. Tysiącom ludzi we wnętrzu współczesnych wysokościowców potrzeba ogromnej ilości powietrza do oddychania, energii, wody, środków transportu, systemów telekomunikacji – a zwłaszcza bezpieczeństwa. Współczesna technika zapewnia to wszystko.

Inżynierowie w pewnym momencie doszli do wniosku, że zamiast tworzyć oddzielne instalacje do poszczególnych celów (przeciwpożarowe, przeciwwłamaniowe, nagłośnienia ewakuacyjnego) oraz sterujące (ogrzewaniem, zasłonami okiennymi, zamykaniem lub otwieraniem drzwi itd.), lepiej to wszystko połączyć i stworzyć rozwiązanie systemowe – właśnie inteligentny budynek. W takim budynku poszczególne podsystemy mogą współdziałać. Automat sprawdzający tożsamość osoby wchodzącej do pokoju (na podstawie karty identyfikacyjnej zastępującej klucz) może równocześnie włączyć światło, wyregulować ogrzewanie lub klimatyzowanie zajmowanego pomieszczenia, zasłonić okna przed rażącym słońcem, a nawet – po zidentyfikowaniu, kto wchodzi – włączyć jego ulubioną muzykę i uruchomić ekspres do parzenia kawy.

Argumenty przemawiające za tworzeniem inteligentnych budynków są związane głównie z wygodą użytkowników (nie mówię tu o mieszkańcach, bo w większości inteligentne budynki to dzisiaj biurowce, galerie handlowe, siedziby firm, duże szpitale, hotele itp.). Jednak – obok wygody użytkowników i prestiżu – za daleko posuniętą automatyzacją i informatyzacją obsługi technicznej infrastruktury budynków przemawiają względy bezpieczeństwa. W inteligentnym budynku łatwiejsze okazuje się wykrycie włamania, pożaru czy zalania oraz skuteczniejsze stają się akcje ratunkowe. Istotne są także względy ekonomiczne. Dzięki automatycznemu gaszeniu wszystkich zbędnych świateł oraz ograniczeniu ogrzewania i wentylacji pomieszczeń, w których ludzie aktualnie nie przebywają, można zaoszczędzić w dużym budynku ogromną sumę pieniędzy.

Zaletą systemów wykorzystywanych w inteligentnych budynkach jest ich modułowa struktura. Inwestor nie musi instalować wszystkich przewidywanych udogodnień od razu, może je dodawać i rozbudowywać stopniowo, ponieważ każdy kawałek systemu jest

natychmiast gotowy do użycia w zakresie czynności, które przewidziano przy jego budowie, a w miarę jak dobudowywane są nowe moduły, oferujące nowe zakresy usług albo obejmujące nowe części budynku – piętra, korytarze, nawet pojedyncze pokoje – fragmenty systemu nawiązują łączność między sobą i mogą od razu skutecznie współdziałać.

Inteligentne budynki naprawdę dadzą się lubić, więc życzliwie przyjmijmy ich nadejście!

Na podstawie: Ryszard Tadeusiewicz, *Inteligentne budynki*, [w:] tegoż, *O życiu i nauce*, Tarnów 2012.

Tekst 2.

Bartosz Słupczewski
[Inteligentne domy]

Coraz częściej korzysta się z urządzeń internetu rzeczy (IoT)[1] w warunkach domowych – powstaje wówczas inteligentny dom. Inteligentne domy są wyposażone w technologię, która dostarcza mieszkańcom informacji na temat różnych urządzeń w domu oraz pozwala nimi sterować. Czasem technologia może również „uczyć się" preferencji użytkownika, co ma ułatwiać zarządzanie i poprawiać jakość życia. Inteligentne urządzenia pełnią pożyteczne funkcje – przykładowo: ułatwiają oszczędzanie energii elektrycznej i wykonywanie codziennych obowiązków domowych, poprawiają bezpieczeństwo fizyczne, a nawet umożliwiają monitorowanie zdrowia. Przykładami tego typu urządzeń są inteligentne lodówki, rolety, liczniki energii elektrycznej, odkurzacze, telewizory, kamery i wiele innych. Każde z inteligentnych urządzeń różni się od innych i ma określony zestaw funkcji, a produkowanie takich urządzeń służy uproszczeniu życia ich użytkowników.

Jednakże, oprócz korzyści, wykorzystywanie urządzeń internetu rzeczy niesie ze sobą również zagrożenia. Wielu producentów inteligentnych urządzeń skupia się na ich funkcjonalnościach, tak aby dany produkt był jak najbardziej konkurencyjny na rynku. Kwestia bezpieczeństwa jest traktowana drugorzędnie. Niezabezpieczone urządzenia stanowią dla cyberprzestępców potencjalny punkt dostępu do domowej sieci lokalnej. Po uzyskaniu takiego dostępu atakujący mogą zaatakować inne urządzenia. Mimo istniejących zagrożeń wielu użytkowników nie zdaje sobie z nich sprawy oraz przedkłada korzyści wynikające z używania IoT nad swoje bezpieczeństwo.

Natura inteligentnego domu sprawia, że występują w nim silne połączenia między światem fizycznym a światem wirtualnym. Wynikiem są nowe zagrożenia, jeszcze nie tak dobrze znane. Jednym z nich jest wpływ na prywatność – i jej potencjalna utrata. Duża liczba czujników monitoruje codzienną aktywność użytkowników. Dzienniki opisujące aktywność dostarczają informacji na temat zwyczajów i zachowań domowników, co może zostać wykorzystane do wykradania danych osobowych lub do kradzieży tożsamości. Tego typu dane mogą również być analizowane pod kątem anomalii, np. brak używania lodówki i ekspresu do kawy w danym okresie może świadczyć o tym, że rodzina przebywa poza domem – nadarza się okazja dla potencjalnych włamywaczy. Roboty odkurzające dostarczają informacji na temat układu pomieszczeń, a złośliwe sterowanie żarówkami czy roletami może być uciążliwe dla mieszkańców.

Mimo że nie wszystkie domowe urządzenia IoT mają wbudowane środki bezpieczeństwa, to ich użytkownicy mogą minimalizować potencjalne zagrożenia. Jeszcze przed zakupem danego urządzenia należy zweryfikować, czy produkt pochodzi od zaufanego producenta. Warto poszukać informacji na temat reputacji firmy w zakresie

zabezpieczania swoich urządzeń. Należy również zwrócić uwagę na to, jakie dane są gromadzone przez urządzenie oraz w jaki sposób te dane są przetrzymywane, wykorzystywane i udostępniane. Potrzeba cyberbezpieczeństwa w środowiskach domowych jest wciąż niedoceniana zarówno przez konsumentów, jak i przez samych producentów. W związku z tym należy pamiętać, aby samodzielnie zadbać o bezpieczeństwo i minimalizować zagrożenia.

Na podstawie: Bartosz Słupczewski, *Zagrożenia inteligentnych urządzeń domowych*, 2023, www.wojsko-polskie.pl

[1] Internet rzeczy (IoT) – systemy składające się z połączonych urządzeń często nazywanych inteligentnymi.

1.
0–1–2

Zadanie 1. (0–2)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do tekstu Ryszarda Tadeusiewicza oraz do tekstu Bartosza Słupczewskiego. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W każdym z tekstów przedstawia się zarówno zalety, jak i wady inteligentnych budynków.	**P**	**F**
W każdym z tekstów zauważono brak możliwości ulepszania systemów odpowiadających za udogodnienia w inteligentnym budynku.	**P**	**F**
W każdym z tekstów jest mowa o funkcji właściwej inteligentnym budynkom i polegającej na zapamiętywaniu przyzwyczajeń użytkowników.	**P**	**F**

2.
0–1

Zadanie 2. (0–1)

Czy z obu tekstów wynika, że w inteligentnych budynkach łatwiej zapewnić bezpieczeństwo użytkownikom? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do tekstu Ryszarda Tadeusiewicza oraz do tekstu Bartosza Słupczewskiego.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–1)

3.
0–1

Wyjaśnij, jak w ostatnim zdaniu tekstu Ryszarda Tadeusiewicza przejawia się funkcja impresywna. W odpowiedzi uwzględnij środek językowy potwierdzający tę funkcję.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1)

4.
0–1

Uzupełnij zdanie. Wpisz właściwe sformułowania, wybrane spośród podanych w nawiasach.

Akapit 2. tekstu Bartosza Słupczewskiego został rozpoczęty (*spójnikiem* / *przysłówkiem*)

…….. ***jednakże***, co sygnalizuje, że w tym akapicie

(*wprowadzono inny aspekt zagadnienia* / *wzmocniono przedstawioną wcześniej*

argumentację) …… .

Zadanie 5. (0–1)

5.
0–1

Spośród podanych cech stylu (A–E) zaznacz dwie, które są obecne w każdym z tekstów.

A. stosowanie wyliczeń
B. wykorzystywanie przysłów
C. posługiwanie się cytatami
D. wprowadzenie wykrzyknień
E. występowanie słownictwa wartościującego

6.
0–1–2–3–4

Zadanie 6. (0–4)

Na podstawie <u>obu tekstów</u> napisz notatkę syntetyzującą na temat: wpływ inteligentnych budynków na życie człowieka. Twoja wypowiedź powinna liczyć 60–90 wyrazów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

	Miejsce dla egzaminatora
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____

Część 2. Test historycznoliteracki

Wykonaj zadania. Odpowiadaj tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Zadanie 7. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Homer
Iliada

„Synu Peleusa, Achillu, najdostojniejszy z Achajów.
Z łez moich nie drwij, bo wielka nad Achajami niedola,
Wszyscy już, najszlachetniejsi dawniej z bitewnych szeregów,
Ranni od strzał i od włóczni leżą pokotem w okrętach. […]
Lecz ciebie, Achillu, to nic nie obchodzi!
Oby mnie też nie ogarnął ten gniew, jaki w sercu hodujesz,
Ty, bohaterze zagłady! […]
O bezlitosny! […]
Musiało ciebie urodzić
Morze o falach wzburzonych i szorstkie skały, tak twarde
Serce jest w tobie! Jeżeli jakaś cię wróżba wstrzymuje,
Jeśli od Dzeusa przyniosła ci wieść taką matka czcigodna,
Pozwól, bym poszedł za ciebie na czele wojsk […].
Pozwól mi jeszcze ramiona twą zbroją okryć przesławną.
Może za ciebie mnie wezmą i przerwą bitwę Trojanie
Trwogą przejęci. Synowie Achajów wtedy odpoczną
Walką znużeni. Choć krótkie wytchnienie bywa wśród bitwy,
Jednak z nowymi siłami zepchniemy łatwo strudzonych
Precz od namiotów i lotnych okrętów aż do ich miasta”.

Homer, *Iliada*, tłum. Kazimiera Jeżewska, Wrocław 1986.

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do przytoczonego fragmentu *Iliady* Homera. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Patrokles posługuje się argumentem odwołującym się do emocji.	**P**	**F**
Patrokles posługuje się argumentem *ad personam*.	**P**	**F**

7.
0–1

Zadanie 8. (0–1)

Przeczytaj poniższe fragmenty utworów literackich.

Tekst 1.

Sofokles
Antygona

CHÓR

Wiele jest mocy natury,
Lecz nie ma większej nad człowieka! [...]
Najwyższą z bogów – Wieczną Ziemię –
On niestrudzenie co rok orze
W krąg nawracając i konia, i lemiesz[1]. [...]

Mowę wynalazł i myśli dał polot,
I w ludzkim życiu stworzył ład.
Przed mroźną nocą i deszczów swawolą
Roztropnie schronił się do chat. [...]
Przed jedną wprawdzie on nie ujdzie śmiercią,
Lecz na cierpienie znalazł leki.

Bystrości zręcznej kryjąc w sobie ogrom
Raz w zły, raz w dobry wpada czyn [...].

[1] Lemiesz – robocza dolna część pługa.

Sofokles, *Antygona*, tłum. Mieczysław Brożek, Wrocław 1986.

Tekst 2.

Jan Kochanowski
Pieśń 19 (*Księgi wtóre*)

Nie chciał nas Bóg położyć równo z bestyjami:
Dał nam rozum, dał mowę, a nikomu z nami.
Przeto chciejmy wziąć przed się myśli godne siebie,
Myśli ważne na ziemi, myśli ważne w niebie:
Służmy poczciwej sławie, a jako kto może,
Niech ku pożytku dobra spólnego[1] pomoże.
Komu dowcipu[2] równo z wymową dostaje,
Niech szczepi miedzy ludźmi dobre obyczaje,
Niechaj czyni porządek, rozterkom zabiega[3],
Praw ojczystych i pięknej swobody przestrzega.

[1] Spólnego – wspólnego.
[2] Dowcip – rozum.
[3] Niechaj czyni porządek, rozterkom zabiega – niech sprawuje rządy (w państwie), zapobiega sporom.

Jan Kochanowski, *Pieśń 19* (*Księgi wtóre*), [w:] tegoż, *Pieśni*, Wrocław 1997.

Czy koncepcja człowieka przedstawiona w przytoczonym fragmencie *Pieśni 19* Jana Kochanowskiego jest zgodna z koncepcją człowieka opisaną przez chór w podanym fragmencie *Antygony*? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do każdego z tekstów.

8.
0–1

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–2)

Przeczytaj poniższe fragmenty utworów literackich.

Tekst 1.

Kwiatki świętego Franciszka z Asyżu

Rzekł święty Franciszek: „To właśnie uważam za skarb wielki, że nie ma tu nic ludzkim przyrządzonego przemysłem[1]; lecz co jest, przygotowała Opatrzność Boska, jak to widać wyraźnie po chlebie użebranym, po stole tak pięknym jak ten kamień i po źródle tak jasnym. Przeto módlmy się do Boga, by pozwolił nam sercem całym miłować tak szlachetny skarb ubóstwa świętego, które ma Boga swym sługą”.

Kwiatki świętego Franciszka z Asyżu, tłum. Leopold Staff, Warszawa 1978.

[1] Przemysł – tu: zaradność.

Tekst 2.

Edward Stachura
Gloria

Chwała najsampierw tobie
Trawo przychylna każdemu
Kraino na dół od Edenu
Gloria[1]! Gloria!

Chwała teraz tobie, słońce
Odyńcu[2] ty samotny
Co wstajesz rano z trzęsawisk nocnych
I w góry bieżysz, w niebo sam się wzbijasz
I chmury czarne białym kłem przebijasz
I to wszystko bezkrwawo – brawo, brawo
I to wszystko złociście, i nikogo nie boli
Gloria! Gloria! […]

[1] Gloria – chwała.
[2] Odyniec – stary dzik żyjący samotnie.

Chwała wam: zimy wiosny lata i jesienie
Chwała temu co bez gniewu idzie
Poprzez śniegi deszcze blaski oraz cienie
W piersi pod koszulą – całe jego mienie
Gloria! Gloria! Gloria!

Edward Stachura, *Gloria*, [w:] tegoż, *Poezje*, Toruń 2022.

9.
0–1–2

Rozstrzygnij, czy postawa podmiotu lirycznego w przytoczonym fragmencie utworu *Gloria* Edwarda Stachury jest podobna do postawy św. Franciszka z Asyżu ukazanej w podanym fragmencie *Kwiatków świętego Franciszka z Asyżu.* W uzasadnieniu odpowiedzi sformułuj dwa argumenty – każdy w odniesieniu do obu tekstów.

Rozstrzygnięcie: .....

Argument 1.: .....

.....

.....

.....

.....

Argument 2.: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Molier
Skąpiec

HARPAGON
Pragnę dziś wieczór jeszcze wydać ją za mąż za statecznego i bogatego człowieka; […] taką sposobność trzeba w lot chwytać po prostu. Sprawa ta przedstawia dla mnie korzyść, której w innych warunkach nie mógłbym się spodziewać: godzi się ją wziąć bez posagu.

WALERY
Bez posagu?

HARPAGON

Tak. […] Pewno, że to stanowi dla mnie oszczędność wcale pokaźną.

WALERY

Oczywiście; nie można zaprzeczyć. Prawda, iż córka mogłaby nadmienić, że małżeństwo jest sprawą ważniejszą, niżby się zdawało; że chodzi tu o szczęście lub niedolę całego życia; że zobowiązanie, które ma trwać aż do zgonu, należy zaciągnąć z największą ostrożnością...

HARPAGON

Bez posagu! […]

WALERY

Tak, na to nie ma odpowiedzi; wiadomo. Któż, u diaska, mógłby się spodziewać! Istnieją wprawdzie ojcowie, którzy by woleli raczej liczyć się z chęciami córki niż z takim wydatkiem; którzy by nie chcieli poświęcić jej szczęścia dla swojej korzyści i którzy ponad wszystko inne stawiają w małżeństwie słodką, wzajemną sympatię, ową rękojmię[1] czci, spokoju i szczęścia; słowem...

HARPAGON

Bez posagu!

WALERY

To prawda; to zamyka usta. Bez posagu! Jak się tu oprzeć takiemu argumentowi?

Molier, *Skąpiec*, tłum. Tadeusz Żeleński (Boy), Łódź 1982.

[1] Rękojmia – gwarancja.

Na podstawie przytoczonego fragmentu *Skąpca* Moliera wyjaśnij, na czym polega ironia w wypowiedziach Walerego.

10.
0–1

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11.

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

W początkach roku 1878, kiedy świat polityczny zajmował się pokojem san-stefańskim[1], wyborem nowego papieża albo szansami europejskiej wojny, warszawscy kupcy tudzież inteligencja pewnej okolicy Krakowskiego Przedmieścia niemniej gorąco interesowała się przyszłością galanteryjnego sklepu pod firmą J. Mincel i S. Wokulski.

W renomowanej jadłodajni, gdzie na wieczorną przekąskę zbierali się właściciele składów bielizny i składów win, fabrykanci powozów i kapeluszy, poważni ojcowie rodzin utrzymujący się z własnych funduszów i posiadacze kamienic bez zajęcia, równie dużo mówiono o uzbrojeniach Anglii, jak o firmie J. Mincel i S. Wokulski. Zatopieni w kłębach dymu cygar i pochyleni nad butelkami z ciemnego szkła, obywatele tej dzielnicy – jedni zakładali się o wygranę lub przegranę Anglii, drudzy o bankructwo Wokulskiego; […] inni twierdzili, że Wokulski jest zdecydowanym wariatem, jeżeli nie czymś gorszym…

[1] Pokój san-stefański – traktat kończący wojnę rosyjsko-turecką, podpisany 3 marca 1878 r. w San Stefano koło Konstantynopola.

11.1.
0–1

Zadanie 11.1. (0–1)

Podaj tytuł utworu literackiego, z którego pochodzi przytoczony fragment, oraz nazwę epoki literackiej, w której powstał ten utwór.

Tytuł utworu: .....

Nazwa epoki literackiej: .....

11.2.
0–1

Zadanie 11.2. (0–1)

Wykaż, że w przytoczonym fragmencie utworu literackiego są obecne elementy realizmu.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0–2)

12.
0–1–2

W którym fragmencie *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego zilustrowano chłopomanię, a w którym – dekadentyzm? Każdej postawie A–B przyporządkuj jeden fragment z *Wesela*, wybrany spośród fragmentów 1–4. Wpisz właściwy numer fragmentu w odpowiednie miejsce w tabeli.

	Postawa	Numer fragmentu
A	chłopomania	
B	dekadentyzm	

Fragmenty z *Wesela*

1.

PAN MŁODY

Tak to czuję, tak to słyszę:
i ten spokój, i tę ciszę,
sady, strzechy, łąki, gaje,
orki, żniwa, słoty, maje.
Żyłem dotąd w takiej cieśni, […]
teraz patrzę się i patrzę
w ten lud krasy, kolorowy,
taki rześki, taki zdrowy […].

2.

CZEPIEC

Pon[1] mają pójść razem z chłopami,
a chłopi tu wsioscy[2] już som[3]
gotowi – i stoją tam!
Zbierają się kole studnie z gościeńca
i przywalą się tu do dziedzieńca,
jak się poszarzeje świt.

3.

POETA

Ta myśl mnie boli: – […]
jest ktoś, co mi skrzydła rozwija,
i ktoś, co mi skrzydła pęta;
jest ktoś, co mi oczy zakrywa,
i ktoś, co światło ciska; […]
jest Szczęście, co się ze mną mija,
i Nieszczęście, które mnie tuli.

4.

GOSPODARZ

Czekaj, czekaj, coś mi świta;
ktoś był u mnie, mówisz kum – –
taki w głowie słyszę szum –
nie pamiętam, myśl ukryta
nie może się dobyć z głębi – –
coraz innych myśli tłum…

[1] Pon – pan.
[2] Wsioscy (gw.) – wiejscy; ze wsi.
[3] Som (gw.) – są.

Stanisław Wyspiański, *Wesele*, Wrocław 1977.

Zadanie 13. (0–2)

Witold Gombrowicz o powieści *Ferdydurke* napisał:

Jest wyrazem nienawiści, lęku, wstydu człowieka wobec bezformia i anarchii […]*, po prostu jękiem jednostki, która broni się przed rozprzężeniem, gwałtownie domaga się hierarchii i formy, a zarazem widzi, że każda forma uszczupla ją i ogranicza* […].

Witold Gombrowicz, *Aby uniknąć nieporozumienia*, [w:] tegoż, *Pisma zebrane*, t. 2. *Ferdydurke*, oprac. Włodzimierz Bolecki, Kraków 2007.

13.
0–1–2

Na podstawie znanych Ci fragmentów *Ferdydurke* wyjaśnij, na czym polega paradoks stosunku człowieka do formy, o którym mowa w przytoczonym cytacie. Odpowiedź zilustruj sytuacją ze znanych Ci fragmentów powieści Witolda Gombrowicza.

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

Sytuacja: .....

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Krzysztof Kamil Baczyński
Polacy

O! Straszne, straszne dzieje. Widzę morza głuche,
ziemię z niebem złączoną, a jak step w posuchę,
i tętent burz pod ziemią, i tłumy wśród ogni
wijące się jak węże pocięte w kawały,
i twarze, twarze groźne, o! twarze podobne
obliczom w śnie zabitych. To znów nagle wały,
mury, miecze się wznoszą, krzyk rozcina ziemię;
a potem cisza. Tylko stoją nieme
posągi bohaterów – trzech lub dwu herosów,
a popod nimi przepaść zieje – do dna głosu.
[…]

I tak mijają lata: rzeki, miasta niosą
jak czarną krę pożogi odbitą aż do dna,
i ciemność, ciemność głuchą. Wyje ziemia głodna
rykiem z pól wyoranym, wydartym z pogromów,
a na niej stoją widma rozrąbanych domów,
gdzie na zgwałconych sercach pohańbione ciała,
jakby się męka boża w ludziach ciałem stała.

Krzysztof Kamil Baczyński, *Polacy*, [w:] tegoż, *Ten czas. Wiersze zebrane*, Warszawa 2018.

Uzupełnij zdania. Wpisz właściwe sformułowania, wybrane spośród podanych w nawiasach.

14.
0–1

Nagromadzenie w zacytowanym fragmencie wiersza Krzysztofa Kamila Baczyńskiego porównań oraz (*epitetów* / *antytez*) …….. buduje w utworze nastrój grozy. Zastosowane we fragmencie utworu obrazowanie poetyckie jest nawiązaniem do (*„Księgi Hioba”* / *„Apokalipsy św. Jana”*) …….., o czym świadczy wizyjny sposób opisu sytuacji lirycznej w wierszu.

Zadanie 15. (0–1)

Jean Tarrou, bohater *Dżumy* Alberta Camusa, powiedział, że:

są na tej ziemi zarazy i ofiary i że trzeba, o ile to możliwe, nie zgodzić się na udział w zarazie.

Albert Camus, *Dżuma*, tłum. Joanna Guze, Warszawa 2020.

Odwołując się do *Dżumy* Alberta Camusa, uzasadnij, że Jean Tarrou przyjmuje wobec zła postawę zgodną z myślą wyrażoną w przytoczonym cytacie. Odpowiedź zilustruj przykładem działania bohatera potwierdzającym taką postawę.

15.
0–1

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–2)

Zapoznaj się z poniższym plakatem.

Materiał własny CKE.

16.
0–1–2

Na plakacie za pomocą różnych elementów graficznych przedstawiono interpretację utworu *Tango* Sławomira Mrożka. Wybierz dwa elementy graficzne i wyjaśnij ich sens w kontekście problematyki tego dramatu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Arkusz 1. (testy)

Formuła 2023

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Arkusz 1. (testy)

Formuła 2023

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Arkusz 1. (testy)

Formuła 2023